

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze projednal v senátě složeném z předsedy JUDr. Martina Zelenky a soudců JUDr. Michaely Pařízkové a JUDr. Michala Hodouška ve veřejném zasedání konaném dne 23. května 2017 v Praze odvolání obžalované [jméno] [příjmení], [datum narození], a krajského státního zástupce v Ústí nad Labem proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. března 2017 č. j. 50 T 7/2015 – 431 a rozhodl

takto:

Podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu se z podnětu odvolání krajského státního zástupce napadený rozsudek v celém rozsahu zrušuje.

Podle § 259 odst. 3 tr. řádu se znovu rozhoduje tak, že
obžalovaná

[jméno] [příjmení],

roz. [příjmení], [datum narození] v [obec], okr. [obec], trvale bytem [adresa], okr. [obec],

je vinna, že

v přesněji nezjištěné době od [datum] do [datum], v obci [obec], v části [adresa], okr. [obec], v prostorách rodinné chaty, nejméně v jednom případě, vědoma si možných vážných zdravotních následků plynoucích z nepřiměřeného zacházení a nesprávné manipulace s několikaměsíčním kojencem a srozuměna s nimi, uchopila v podpaží plačící poškozenou nezletilou [jméno] [příjmení], [datum narození], aniž by této fixovala hlavičku, zvedla ji do úrovně svého obličej, s poškozenou opakovaně trásla směrem k sobě a od sebe, načež ji prudce položila na gauč s perinami, kde nezletilá v úleku ztichla, následně, v době nejméně dvou týdnů po této události, začala nezletilá [jméno] vykazovat zdravotní problémy spočívající v opakovaném [anonymizována dvě slova], proto byla dne [datum] převezena k ošetření do Městské nemocnice v [obec], odkud byla přeložena dne [datum] do [příjmení] nemocnice v [obec], přičemž u poškozené byl zjištěn [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]

[anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizováno], [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova],
 [anonymizována dvě slova] [anonymizováno], [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova],
 přičemž neposkytnutí popsané odborné lékařské pomoci poškozené nezletilé by vedlo k úmrtí dítěte v důsledku útlaku životně důležitých center mozku, když léčba si vyžádala dobu přesahující šesti týdnů,

tedy jinému úmyslně způsobila těžkou újmu na zdraví a takový čin spáchala na dítěti mladším patnácti let,

t í m spáchala

zvláště závažný zločin těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku,

a zato se odsuzuje

podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku za použití § 58 odst. 1, odst. 5 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání 3 (tří) let.

Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku se výkon uloženého trestu podmíněně odkládá na zkušební dobu v trvání 3 (tří) let.

Podle § 228 odst. 1 tr. řádu je obžalovaná povinna nahradit poškozené [příjmení] průmyslové zdravotní pojišťovně se sídlem [adresa], [IČO], majetkovou škodu ve výši 91.026 Kč.

Podle § 229 odst. 1 tr. řádu se poškozená nezletilá [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], okr. [obec], odkazuje se svým nárokem na náhradu nemajetkové újmy v penězích na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle § 256 tr. řádu se odvolání obžalované [jméno] [příjmení] zamítá.

Odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 3. 2017 č. j. 50 T 7/2015 – 431 byla obžalovaná [jméno] [příjmení] uznána vinnou přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1, odst. 2 tr. zákoníku, za což byla odsouzena podle § 147 odst. 2 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání šesti měsíců. Podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku byl výkon uloženého trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání tří roků. Podle § 229 odst. 1 tr. řádu byly poškozené [příjmení] průmyslová zdravotní pojišťovna se sídlem [adresa], [IČO] a [jméno] [příjmení], [datum narození], bytem [adresa], okr. [obec] odkázány se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění krajského soudu se měla obžalovaná dopustit uvedeného přečinu tím, že,, v přesněji nezjištěné době od [datum] do [datum], v obci [obec], v části [adresa], okr. [obec], v prostorách rodinné chaty, nejméně v jednom případě, vědoma si možných vážných zdravotních následků plynoucích z nepřiměřeného zacházení a nesprávné manipulace s několikaměsíčním kojencem, aniž by však takové následky chtěl způsobit a o kterých bez přiměřených důvodů spoléhala, že k nim nedojde, uchopila v podpaží plačící poškozenou nezletilou [jméno] [příjmení], [datum narození], aniž by této fixovala hlavičku, zvedla ji do úrovně svého obličej, s poškozenou opakovaně trásla směrem k sobě a od sebe, načež ji prudce položila na gauč s peřinami, kde nezletilá v úleku ztichla, následně, v době nejméně dvou týdnů po této události, začala nezletilá [jméno] vykazovat zdravotní problémy spočívající v opakovaném [anonymizována dvě slova], proto byla dne [datum] převezena k ošetření do Městské nemocnice v [obec], odkud byla přeložena dne [datum] do [příjmení] nemocnice v [obec], přičemž u poškozené byl zjištěn [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]

[anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizováno], [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizováno], [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova]
 [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova] [anonymizována dvě slova],
 přičemž neposkytnutí popsané odborné lékařské pomoci poškozené nezletilé by vedlo k úmrtí dítěte v důsledku útlaku životně důležitých center mozku, když léčba si vyžádala dobu přesahující 6 týdnů“.

Proti tomuto rozsudku podali ve lhůtě uvedené v 248 odst. 1 tr. řádu odvolání obžalovaná [jméno] [příjmení] a krajský státní zástupce v [obec].

Obžalovaná v opravném prostředku nejprve rozebrala dosavadní průběh trestního stíhání. Poukázala přitom na fakt, že dne [datum] proběhlo další hlavní líčení, v jehož rámci byly provedeny další důkazy. Stěžejním důkazem stran mechanismu vzniku zranění sice zůstává znalecký posudek z odvětví soudního lékařství, avšak ani po doplnění dokazování nebylo nepochybně prokázáno, že se předmětného jednání dopustila obžalovaná. Nejbližší příbuzní obžalované potvrdili, že tato o děti pečovala řádně. V době, kdy měla ruku v sádře, jí s péčí pomáhal celodenně manžel, v dalším období se pak střídal v péči se svoji matkou. I všichni další slyšení svědci považovali péči obžalované o nezletilé za zcela řádnou a standardní. Svědkyně [příjmení] a [anonymizováno] shodně uvedli, že v inkriminované době měla obžalovaná ruku v sádře a nemohla nezletilé řádně uchopit. Podle jejich názoru i názoru svědkyně [příjmení] nemohla s nezletilou trást, neboť nebyla schopna takového úchyty. Léčba zlomeniny [anonymizována dvě slova] obžalované trvala od 10. 5. do [datum], přičemž na rozdíl od odborného lékařského vyjádření ze svědeckých výpovědí jednoznačně vyplývá, že obžalovaná nebyla schopna úchyty nezletilé takovým způsobem, aby se mohla daného činu dopustit. Odvolatelka dále rozebrala výpověď svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] u hlavního líčení, kterou je nutno považovat za zcela nevěrohodnou vzhledem k jejímu psychickému stavu. Její předchozí vyjádření jsou rozporuplná, proti její hodnověrnosti svědčí i znalecké posudky dr. [příjmení] a dr. [příjmení], kteří shodně uvedli, že tvrzení svědkyně nemusí vždy zcela odpovídat realitě. Svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] se o třesení s dítětem zmiňuje až po té, co jí bylo známo, že u poškozené byl diagnostikován tzv. [anonymizována dvě slova] syndrom, kdy je pravděpodobné, že této skutečnosti přizpůsobila svoji výpověď. Z nalézacím soudem nově vyžádané zprávy OSPODU vyplývá, že obě nezletilé jsou od listopadu 2014 znovu v péči rodičů a v této nejsou shledávány žádné nedostatky. Pokud by snad soud dospěl k závěru, že se skutku dopustila opravdu obžalovaná, rozhodně se nemůže jednat o úmyslné zavinění. Obžalovaná nebyla nijak poučena, že k danému následku může dojít, o tzv. baby shaken syndromu se dozvěděla teprve poté, so byl poškozené tento syndrom diagnostikován. V rámci trestního řízení nebylo nijak prokázáno, že by obžalovaná byla jakkoli poučena o tom, jak s dítětem zacházet a čeho se vyvarovat. Jednání by tak mohlo být kvalifikováno pouze jako vědomá nedbalost. Obžalovaná má nicméně za to, že nebyla jednoznačně prokázána její vina, když její péče o děti nevykazuje žádné hrubé nedostatky.

Krajský státní zástupce směřoval odvolání v neprospěch obžalované, a to do výroku o vině i do výroku o trestu. Odvolatel nesouhlasí s nalézacím soudem shledanou formou zavinění v podobě vědomé nedbalosti, když i nadále spatřuje v jednání obžalované nepřímý úmysl. Se závěrem nalézacího soudu, že obžalovaná své děti nadevše miluje a v životě by jim neublížila, státní zástupce nepolemizuje. Rovněž nezpochybnuje to, že se jednalo o zkratkovitě, neuvážené a zbrklé jednání, a tedy o jistý excés z jinak zcela řádné péče. Pokud jde o vědomostní složku zavinění, tato byla prokázána i podle napadeného rozsudku a není o ní sporu. Prokázána však byla podle státního zástupce i volní složka nepřímého úmyslu, a to srozumění s případným následkem ve formě těžké újmy na zdraví. Poškozené bylo zhruba tři a půl měsíce, v tomto věku

nemá dítě dostatečně vyvinuté (zejména krční) svalstvo, které by bylo dostatečnou oporou pro hlavu, která je v poměru ke zbytku těla větší než u dospělého jedince, což je zjevné na první pohled. Při znalecky popsaném mechanismu vzniku zranění tak i laikovi musí být zřejmé, že u tak dosud nevyvinutého novorozence s velmi vysokou mírou pravděpodobnosti dojde k těžké újmě na zdraví. Pro tyto účely není třeba prokazovat, že obžalovaná byla srozuměna se zcela konkrétními zdravotními následky, nýbrž že byla s takovým následkem srozuměna alespoň v hrubých rysech. V této souvislosti státní zástupce poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 11 Tdo 601/2013. Navíc v nyní projednávané věci bylo prokázáno, že poškozená byla svoji tělesnou konstitucí dítětem křehčím, náchylnějším ke zdravotním problémům, předčasně narozená a s nízkou porodní váhou. Podle státního zástupce přitom není pro posouzení subjektivní stránky natolik důležité, jaký obecně měla obžalovaná ke svým dětem vztah, nýbrž v jakém byla psychickém rozpoložení a jak situaci vnímala v momentě, kdy s poškozenou trásla. Jiná právní kvalifikace navrhaná státním zástupcem bude mít samozřejmě i vliv na uložení trest. V současné situaci obžalované se jeví jako přiměřený ještě podmíněný trest odnětí svobody s delší zkušební dobou. Závěrem se navrhuje, aby odvolací soud napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a sám rozhodl v intencích tohoto odvolání.

Vrchní soud v Praze z podnětu obou podaných odvolání přezkoumal podle § 254 odst. 1, odst. 3 trestného řádu zákonnost a odůvodněnost všech výroků napadeného rozsudku, jakož i správnost postupu řízení, které jim předcházelo, a dospěl k následujícím závěrům.

Předně je třeba připomenout, že v meritu věci rozhodoval Vrchní soud v Praze již podruhé, když v prvním případě usnesením ze dne 13. 7. 2016 č. j. 7 To 65/2016-392 zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 5. 2016 č. j. 50 T 7/2015-370, kterým byla obžalovaná podle § 226 písm. c) tr. řádu zproštěna obžaloby, a tomuto soudu přikázal, aby ve věci učinil rozhodnutí nové.

Po provedení dalšího hlavního líčení nezbývá než stejně jako v předchozím zrušujícím usnesení konstatovat, že v řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, byly provedeny řádným způsobem veškeré důkazy významné pro objasnění skutečného stavu věci při dodržení všech zákonných ustanovení, jimiž se má zabezpečit právo obžalované na řádnou obhajobu a právo na objasnění věci. Provedené dokazování je proto úplné a řízení předcházející napadenému rozsudku nevykazuje takové procesní vady, na něž by bylo nutno reagovat postupem podle § 258 odst. 1 písm. a) tr. řádu.

Nastínil-li vrchní soud ve svém předchozím rozhodnutí ze dne [datum], že rozsah provedeného dokazování v dosavadním řízení by sice bylo možno považovat za definitivní (byť i v tomto směru bylo nezbytné v tehdejšímu stadiu řízení znovu ověřit schopnost svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] vypovídat, provést případně výslech obyvatel [část obce] a vyžádat aktuální zprávu OSPOD), pak po doplnění dokazování v intencích tohoto zrušujícího rozhodnutí lze mít tuto definitivu za jistou. V důsledku toho je pak možno konstatovat, že krajský soud vedl dokazování celkově způsobem a v rozsahu předpokládanými v ustanovení § 2 odst. 5 tr. řádu, když postupoval tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a při svém rozhodování z takto zjištěného stavu vycházel. Vrchní soud v Praze má za to, že dosud provedenými důkazy bylo v nezbytném rozsahu prokázáno, že se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, že tento skutek spáchala obžalovaná, případně z jakých pohnutek, přičemž náležitým způsobem byly objasněny též podstatné okolnosti mající vliv na posouzení povahy a závažnosti činu, podstatné okolnosti k posouzení osobních poměrů obžalované, podstatné okolnosti umožňující stanovení následku, výše škody způsobené trestným činem i okolnosti, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání (srov. § 89 odst. 1 tr. řádu). V tomto ohledu lze ostatně konstatovat, že regulérnost procesu ani rozsah provedeného dokazování nebyly odvolateli nijak zpochybňovány a nebylo proti nim nic namítáno.

Ve vztahu k významným skutkovým okolnostem postupoval nalézací soud ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 tr. řádu, když v souladu s procesní zásadou volného hodnocení důkazů náležitě zhodnotil provedené důkazy na podkladě svého vnitřního přesvědčení, které však bylo zjevně založeno na pečlivém uvážení všech okolností případu, jak jednotlivě, tak i v jejich souhrnu a ve vzájemných souvislostech. Své logické postupy, na podkladě nichž k těmto skutkovým závěrům dospěl, krajský soud v odpovídajících pasážích odůvodnění rozsudku zdůvodnil tak, jak mu ukládá ustanovení § 125 trestního řádu, stručně a srozumitelně v nich vyložil, které skutečnosti vzal za spolehlivě prokázané a o které konkrétní důkazy tato svá skutková zjištění opřel, a podrobně zde uvedl, jakými úvahami se řídil při hodnocení věrohodnosti a důkazní síly jednotlivých provedených důkazů. Vrchní soud v Praze se se skutkovými závěry Krajského soudu v Ústí nad Labem plně ztotožňuje a na tyto závěry rozvedené v odůvodnění napadeného rozsudku bezezbytku odkazuje.

Prvně je třeba ve shodě s napadeným rozsudkem konstatovat, že stěžejním a objektivním důkazem v této věci je znalecký posudek znalce z odvětví soudní lékařství MUDr. [jméno] [příjmení], Ph.D. Z tohoto znaleckého posudku vyplývají pro účely trestního řízení (vedle popisu způsobeného zranění) dva zásadní poznatky. Prvním je to, že podle znalce ke zranění muselo dojít v období tří až čtyř týdnů před hospitalizací, přičemž tato doba nemohla být ani výrazně kratší, ani výrazně delší. Druhým je stanovisko znalce, že je vyloučené, aby ke zranění poškozené došlo a mohlo dojít jiným způsobem, než opakovaným zatřesením s poškozenou ([číslo] pohybů). Není možné, aby se tak stalo úderem či vhozením do postýlky. Z tohoto vysvětlení znalce tedy vyplývá správný závěr nalézacího soudu, a to že je nepochybně prokázáno, že se někdo vůči poškozené musel dopustit jednání popsaného v obžalobě.

Skutečnost, že touto osobou, která se vůči poškozené dopustila jednání popsaného v obžalobě, byla obžalovaná [jméno] [příjmení], má odvolací soud ve shodě s napadeným rozsudkem beze všech pochybností rovněž za prokázanou. Z okruhu případných tří osob, které jediné mohly tento trestný čin, lze spolehlivě vypustit manžela obžalované svědka [jméno] [příjmení] a její tchýni svědkyni [jméno] [příjmení]. Oba tito svědci se po náležitém poučení o trestních následcích křivé výpovědi jednoznačně distancovali od takového jednání a v tomto směru není opravdu žádný důvod jim nevěřit. Žádná indicie nenasvědčuje, že by měli k takovému jednání důvod a motiv, přičemž takovéto jednání je v příkrém rozporu s jejich nadstandardní pomocí obžalované v podobě zodpovědného a míru jejich závazků přesahujícího přístupu k péči jak o nezletilou poškozenou [jméno] [příjmení] tak i její dvojče [jméno] [příjmení]. V tomto směru je nutno vzít v úvahu i to, jakým způsobem jak manžel obžalované, tak i jeho matka, ale i jeho bratr, přívětivě a laskavě hovoří o obou nezletilých dvojčatech a o jejich vztahu k nim, kdy je s pravděpodobností rovnající se jistotě zřejmé, že se jednání, pro něž byla podána obžaloba, nemohli ani jeden z nich dopustit. Ani poměry v rodině v žádném ohledu nesignalizují nějakou predispozici těchto osob ublížit nezletilé poškozené. Nelze ani přehlédnout, že se svědci [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení] evidentně snaží pomoci obhajobě obžalované (proč asi?), kdy kupř. v rozporu s lékařskou zprávou na č. l. 358 spisu, o níž bude pojednáno dále, uváděli, že hybnost ruky obžalované byla natolik omezená, že jakýkoli úchop byl špatný, resp. že prakticky s tou rukou nemohla nic vzít.

Obžalovanou ze spáchání předmětného deliktu přitom jednoznačně a přímo usvědčuje očitá svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení], jejíž obecná věrohodnost sice může být snížena jejím nepříznivým zdravotním stavem, nicméně pokud jde o věrohodnost jejího konkrétního tvrzení, a to že obžalovaná uchopila v podpaží plačící poškozenou nezletilou [jméno] [příjmení], aniž by této fixovala hlavičku, zvedla ji do úrovně svého obličej, s poškozenou opakovaně třásla směrem k sobě a od sebe, načež ji prudce položila na gauč s peřinami, není při objektivně zjištěném následku žádný racionální důvod je zpochybňovat.

Pohnutku či motivaci k takovému jednání osvětlují závěry znaleckých posudků zabývajících se duševním stavem obžalované v době činu, z nichž vyplývá, že tato byla péčí o kojence zatížena a

v této zátěži, i vlivem své nezralosti v rámci svých osobních dispozic a emoční lability, mohla reagovat zbrkle a zkratkovitě, když zjištěná afektivní labilita se obecně často stává příčinou agresivního jednání v zátěžové – stresových situacích. Tato osobnostní charakteristika obžalované podle názoru odvolacího soudu přímo předurčuje spáchání právě takového jejího jednání a chování, které popisuje svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení].

Pokud jde naproti tomu o změnu vztahu této svědkyně a obžalované jakožto určitý motivační prvek k případnému křivému obvinění ze strany této svědkyně, sama znalkyně psychologka u hlavního líčení uvedla, že se podle ní ten vztah začal měnit v ten moment, kdy svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] vypovídala proti obžalované. Přitom je ale třeba vidět, že již ve vyjádření na OSPOD dne [datum] použitelným pro účely znaleckého zkoumání svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] uvádí zcela nestandardní a odsouzení hodné praktiky obžalované v rámci péče o poškozenou, přičemž i podle závěrů samotné znalkyně v této době ještě neměla mít svědkyně k obžalované negativní vztah. Znalci dovozovaná snaha svědkyně se předvést a její motivace v podobě závisti (mimořádně s pojmem závisti přichází obžalovaná, aniž by pro toto její tvrzení existovaly jakékoli jiné náznaky) jsou jen možnými teoretickými vysvětleními jejich různých postojů před různými orgány, kdy však i podle psychologky v dalších výsledcích svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] ubírala na razantnosti svých vyjádření. Přitom ale její výsledky před orgánem činným v trestním řízení byl z těchto vyjádření až poslední a v daném případě oproti jiným nelze podle psychologky ani uzavřít, že pravdě se většinou blíží výpověď první. Fakt že na OSPOD svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] popisovala jen prudké hození na postel (taktéž ale zcela nestandardní a odsouzení hodnou praktiku obžalované v rámci péče o poškozenou), může být logicky vysvětlitelný tím, že onomu třesení v porovnání s prudkým hozením nemusela svědkyně v daný moment přikládat takovou váhu nebo že nechtěla obžalované tolik uškodit. Navíc i pro laika resp. pro nezasvěcenou osobu je na první pohled asi závažnější hození tak malého dítěte na postel, než třesení s ním. Správnost této úvahy je pak navíc podložena poslední výpovědí svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení], která tuto disproporci naprosto věrohodně vysvětlila a uvedla na pravou míru při výsledku u hlavního líčení dne [datum], když jako důvod, proč na OSPOD nehovořila o třesení, byl ten, že nechtěla obžalované ještě více ublížit, neboť jí má ráda.

Fakt, že svědkyně [jméno] [jméno] [příjmení] v žádné ze svých výpovědí nezmiňuje skutečnost, že by obžalovaná v době činu měla mít na ruce sádru, a přitom ke zranění muselo podle znalce z oboru soudního lékařství dojít právě v době, kdy obžalovaná sádru na ruce měla, má logické vysvětlení v tom, že o sádře se v procesně použitelné výpovědi tato svědkyně kupř. nezmiňuje ani v okamžiku, kdy popisuje seznámení s obžalovanou, ačkoli paradoxně v té době měly sádru obě dvě. Je tedy zjevné, že tato okolnost nemá pro svědkyni žádný zásadní význam, ostatně při výsledku dne [datum] objasnila, že si na tuto konkrétní okolnost skutečně nepamatuje. Zásadní význam v tomto směru má ale oproti nekvalifikovaným svědeckým výpovědím zjevně stranickým obžalované kategorické stanovisko znalce soudního lékaře, a to že obžalovaná i při tomto určitém handicapu v podobě fixace ruky sádrou, kdy rozsah fixace u obžalované umožňoval volný pohyb čtyř prstů a sevření ruky v pěst, mohla vzhledem k váze dítěte zjištěným způsobem s takovým dítětem trást a způsobit mu zjištěná zranění. Znalec na vysvětlenou uvedl, že byla posuzována řada takových případů, a obecně subtilnější a teoreticky i osoba, která má nějaký tělesný handicap, může takové poranění způsobit.

Na základě rozboru provedeném v napadeném rozsudku a v předchozích odstavcích tohoto rozsudku odvolacího soudu lze mít za spolehlivě prokázané, že pachatelkou projednávaného trestného činu byla obžalovaná [jméno] [příjmení] a že se tohoto deliktu dopustila způsobem popsaným v obžalobě. Jen pro úplnost považuje odvolací soud za potřebné zdůraznit, že účelem a předmětem tohoto trestního řízení není posouzení řádné péče obžalované o nezletilé dcery a vztahu obžalované k těmto, jak je neustále zdůrazňováno ze strany obhajoby, nýbrž posouzení

toho, zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, zda tento skutek spáchala obžalovaná a případně z jakých pohnutek.

Správným skutkovým zjištěním však nedal nalézací soud patřičný výraz v použité právní kvalifikaci. V tomto ohledu je třeba bezesbýtku souhlasit s argumentací státního zástupce uplatněnou v podaném odvolání, a de facto tak i s podanou obžalobou. Pokud jde o vědomostní složku zavinění, tato byla prokázána i podle odůvodnění napadeného rozsudku a není o ní sporu. Odvolací soud má však ve shodě se státním zástupcem za to, že prokázána byla i volní složka nepřímého úmyslu obžalované, a to její srozumění s případným následkem ve formě těžké újmy na zdraví. Jak správně poukazuje státní zástupce, poškozené nezletilé bylo v době činu zhruba tři a půl měsíce, přičemž v tomto věku nemá dítě dostatečně vyvinuté (zejména krční) svalstvo, které by bylo dostatečnou oporou pro hlavu, která je v poměru ke zbytku těla větší než u dospělého jedince, což je zjevné na první pohled. Při znalecky popsaném mechanismu vzniku zranění tak i laikovi musí být zřejmé, že u tak dosud nevyvinutého novorozence s velmi vysokou mírou pravděpodobnosti dojde k těžké újmě na zdraví. Pro tyto účely není třeba prokazovat, že obžalovaná byla srozuměna se zcela konkrétními zdravotními následky (tzv. [anonymizována tři slova]), nýbrž že byla s takovým následkem srozuměna alespoň v hrubých rysech. Navíc v projednávané věci bylo prokázáno, že poškozená byla svoji tělesnou konstitucí dítětem křehčím, náchylnějším ke zdravotním problémům, předčasně narozená a s nízkou porodní váhou.

V návaznosti na tuto argumentaci státního zástupce považuje odvolací soud za potřebné dodat, a to v naprosté shodě s rozhodnutím Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 11 Tdo 601/2013, které se zabývalo obdobným resp. v detailu zcela totožným případem, že při posouzení otázky, zda obžalovaná zavinila těžkou újmu na zdraví poškozené ve formě vědomé nedbalosti či nepřímého úmyslu, je třeba vzít v úvahu všechny okolnosti případu.

Trestný čin je spáchán z vědomé nedbalosti, jestliže pachatel věděl, že může způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhá, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí.

Trestný čin je spáchán v nepřímém úmyslu, jestliže pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, je s tím srozuměn. Srozuměním se rozumí i smíření pachatele s tím, že způsobem uvedeným v trestním zákoně může porušit nebo ohrozit zájem chráněný takovým zákonem.

O vědomosti obžalované o možném porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákoníkem není, jak již bylo výše uvedeno, sporu. V tomto směru je možno jen doplnit notorietu, že každý i podprůměrně inteligentní dospělý člověk, který přišel do styku s dítětem ve věku několika málo měsíců a byl přítomen tomu, jak se s ním zachází, ví, že takové dítě není schopno samo udržet hlavu, je proto třeba ji při manipulaci s ním přidržovat, chránit před nárazy, a celkově je třeba s tak malým dítětem zacházet velmi opatrně. K tomu není potřebná schopnost empatie, neboť nejde o prožívání pocitů dítěte, ale o mechanické působení na jeho tělesnou schránku, jež může vyvolat příslušné následky. Není přitom nutné, aby obžalovaná byla známa diagnóza tzv. [anonymizována tři slova], aby si dokázala představit nutné následky jednání spočívajícího v třesení a házení s poškozeným ve věku tři až čtyř měsíců, jehož tělesná konstituce je natolik křehká, když i laikovi musí být zřejmé, že takovým následkem může být v krajním případě i smrt dítěte. Zhoršený zdravotní stav poškozené pak představoval ve vztahu k popsanému následku jen další důvod, proč bylo třeba s poškozenou zacházet zvláště opatrně, těžká újma na zdraví ale dokonce i smrt by však při daném jednání hrozila i u zcela zdravého dítěte. Nalézací soud v případě obžalované správně neshledal, že by jednala ve stavu nepřičetnosti, tedy že by u ní byla vymizelá složka rozpoznávací nebo ovládací. V případě otázky vědomosti jde samozřejmě i o schopnost správně vnímat a zapamatovat si, přičemž ani o jedné z těchto schopností nebyly u obžalované pochybnosti.

Stran volní složky zavinění je nutno vidět, že i kdyby prvotním úmyslem obžalované bylo, jak vyplývá z výpovědi [jméno] [jméno] [příjmení], zastavit pláč poškozené, který ji znervózňoval, je zřejmé, že obžalovaná evidentně chtěla tento pláč utišit za jakoukoli cenu, tedy i za cenu současného vzniku těžké újmy na zdraví. Její motivace spočívala s velkou pravděpodobností v utišení, či spíše zastavení pláče dítěte, pro které však volila prostředky, za nichž jí muselo být zřejmé, jaké toto jednání může mít i závažné následky. Za této situace, tak současně s jejím primárním záměrem existovalo už jen s ohledem na věk a zdravotní stav nezletilé její srozumění s možností vzniku těžké újmy na zdraví, neboť prokazatelně neexistovala žádná konkrétní okolnost, na kterou by obžalovaná spoléhala, že tento následek odvrátí. Na srozumění, tedy úmysl nepřímý, lze podle nauky i soudní praxe usuzovat právě tehdy, když pachatel s žádnou takovou okolností nepočítal. Obžalované sice nelze podsouvat, že závažná zranění chtěla poškozené způsobit, nicméně především jako matka věděla, že takové zranění přivodit může a pro takový případ s tím byla srozuměna. Jednala tedy v úmyslu nepřímém. Na tomto místě je třeba připomenout připomínku státního zástupce, že pro posouzení subjektivní stránky není natolik důležité, jaký obecně měla obžalovaná ke svým dětem vztah, nýbrž v jakém byla psychickém rozpoložení a jak situaci vnímala a musela vnímat v momentě, kdy s poškozenou takovýmto způsobem trásla.

Ze všech výše uvedených důvodů, kdy Krajský soud v Ústí nad Labem jinak správná skutková zjištění nepodřadil pod příslušnou formu zavinění, a tedy i pod přílehlavou právní kvalifikaci, Vrchní soud v Praze z podnětu odvolání státního zástupce podle § 258 odst. 1 písm. d) tr. řádu napadený rozsudek v celém rozsahu zrušil a sám podle § 259 odst. 3 tr. řádu znovu rozhodl tak, že obžalovanou [jméno] [příjmení] uznal vinnou spácháním zvláště závažného zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 1, odst. 2 písm. c) tr. zákoníku ve formě nepřímého úmyslu podle § 15 odst. 1 písm. b) tr. zákoníku.

Důsledkem zrušení výroku o vině bylo i zrušení navazujících výroků o trestu a náhradě škody. Při stanovení nového trestu odnětí svobody a jeho výměry v návaznosti na nový výrok o vině vycházel odvolací soud ze všech skutečností a okolností vyjádřených v odůvodnění napadeného rozsudku, samozřejmě ve vztahu k přísnější trestní sazbě zločinu těžkého ublížení na zdraví podle § 145 odst. 2 tr. zákoníku na pět až dvanáct let odnětí svobody. Vrchní soud v Praze poté, co v potřebné míře zvažoval i otázku přiměřenosti trestní sankce ve smyslu § 38 odst. 1 trestního zákoníku a podmínky ustanovení § 39 trestního zákoníku, dospěl k závěru, že odpovídající všem zákonným hlediskům bude trest odnětí svobody vyměřený obžalované za použití § 58 odst. 1 tr. zákoníku ještě pod spodní hranici zákonné trestní sazby § 145 odst. 2 tr. zákoníku v trvání tří let, jenž dostatečně zohledňuje povahu a závažnost spáchaného trestného činu, osobní, rodinné, majetkové a jiné poměry obžalované, její dosavadní způsob života a možnosti její nápravy i její chování po činu. Závažnost trestného činu snižují okolnosti, za nichž byl čin spáchán, a to zejména forma zavinění, spáchání trestného činu poprvé a pod vlivem okolností na ní nezávislých, v silném rozrušení, neboť i podle znaleckého posudku obžalovaná jednala pod vlivem své nezralosti, kdy při zátěži, kterou pro ni péče o dva kojence představovala, mohla reagovat zbrkle a zkratkovitě. Obžalovaná není protispolečensky disponována, má blízké emoční vztahy k oběma dětem bez preference některého z nich, není u ní zjištěna ani zvýšená obecná míra agresivity. Afektivní labilita však může být příčinou agresivního jednání v zátěžových (stresových) situacích. Při výměře tříletého trestu odnětí svobody lze ve shodě s napadeným rozsudkem u obžalované pokládat za splněné předpoklady i podmíněného odkladu výkonu trestu, které se vztahují jak k její osobě, tak i k okolnostem případu, jak jsou shora zmíněny. Skutečnost, že obžalovaná žila před spácháním trestné činnosti řádným životem, věk, pevné rodinné zázemí, její jinak řádně vykonávaná role matky a v neposlední řadě i příznivé závěry o možnosti resocializace obsažené ve znaleckém posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie a klinická psychologie, ve svém souhrnu opodstatňují závěr, že ke splnění účelu trestu postačí pouhá hrozba trestem bez jeho přímého výkonu. Za nezbytnou k prověření dalšího

způsobu života obžalovaného považuje odvolací soud zkušební dobu v trvání tří let, a to i s přihlédnutím k datu spáchání trestného činu a ne zcela obvyklé délce trestního řízení (více než dva a půl roku). Zvoleným postihem vrchní soud dává obžalované šanci prokázat, že si z proběhnuvšího trestního řízení vezme dostatečné ponaučení a v budoucnu se již vyvaruje jakéhokoli trestného jednání, když samozřejmě během zkušební doby bude jeho chování průběžně sledováno a pravidelně vyhodnocováno.

Z napadeného rozsudku byl beze změny z důvodů tam uvedených převzat výrok o náhradě nemajetkové újmy ve vztahu k poškozené [jméno] [příjmení], kterým byla tato se svým nárokem odkázána podle § 229 odst. 1 tr. řádu na řízení ve věcech občanskoprávních, byť oproti přezkoumávanému rozhodnutí byl tento nárok klasifikován jako náhrada nemajetkové újmy a nikoli náhrady škody.

Oproti napadenému rozsudku byl z podnětu odvolání státního zástupce změněn výrok o náhradě škody ohledně poškozené [příjmení] průmyslové zdravotní pojišťovny. Argumentace nalézacího soudu je v tomto ohledu nepřipadná a nepatřičná, částka vyčíslená pojišťovnou reprezentuje náklady smluvních zdravotnických zařízení vynaložené na léčení poškozené nezletilé [jméno] [příjmení], přičemž odpovědnost obžalované je dána ustanovením § 55 odst. 1 zák. č. 48/1997 Sb., podle kterého má tato organizace vůči třetí osobě právo na náhradu těch nákladů na péči hrazenou ze zdravotního pojištění, které vynaložila v důsledku zaviněného protiprávního jednání této třetí osoby vůči pojištěnci. Za tohoto stavu odvolací soud rozhodl tak, že podle § 228 odst. 1 tr. řádu uznal obžalovanou povinnou nahradit poškozené [příjmení] průmyslové zdravotní pojišťovně se sídlem [adresa], [IČO], majetkovou škodu ve výši 91.026 Kč.

Na základě veškeré výše uvedené argumentace, kdy v žádném směru nebylo odvolání obžalované [jméno] [příjmení] shledáno opodstatněným, bylo toto podle § 256 tr. řádu jako nedůvodné zamítnuto.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není další řádný opravný prostředek přípustný.

Lze proti němu podat dovolání. Dovolání se podává u soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni a to do dvou měsíců od doručení tohoto rozhodnutí. O dovolání rozhoduje Nejvyšší soud České republiky v Brně.

Dovolání může podat nejvyšší státní zástupce pro nesprávnost kteréhokoli výroku rozhodnutí soudu ve prospěch i v neprospěch obviněného, obviněný pak pro nesprávnost výroku, který se ho bezprostředně dotýká.

Obviněný může dovolání podat pouze prostřednictvím obhájce. Podání, které by nebylo učiněno prostřednictvím obhájce, by nebylo považováno za dovolání, byť by tak bylo označeno.

Důvody, pro které lze dovolání podat, jsou uvedeny v § 265b tr. řádu, nutný obsah dovolání je uveden v § 265f tr. řádu.

Praha 23. května 2017

JUDr. Martin Zelenka
předsedkyně senátu